

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (X):

Ce înseamnă a trăi ca maghiar?- Aristocrația fudulă...avută și generoasă-
Széchenyi mecena culturii maghiare - Patria, prima țară!

Un om ales nu-și poate datora formația unui cerc îngust.

aristocrația există odată în firea oamenilor
Fiecare este făuritorul propriului său destin
Timpul trece și nu se mai întoarce la noi. Și nu face să-l regreți apoi
De unde venim nu se știe;
Încotro mergem, se știe oare?
avem literatură turistică?

De trei feluri este pasul vremii; Zăbovind se îndreaptă către noi viitorul. Ca fulgerul trece ziua de azi,
F. Schiller
Veșnic mut rămâne trecutul
Ion Codru Drăgușanu (1812-1884)
Sibiu, cimitirul Bisericii din Groapă

Maghiarul e, în grad mare, superb, îngîmfat, prin nobilitate și disprețuiește negoțul și industria, ...
Viața lui e politica, șicana judiciară și economia rurală.
“Cel mai mare maghiar”:
contele István Széchenyi fondatorul Academiei Maghiare de Științe 1791, Viena-1860, Döbling -Austria
Mecena culturii Ungariei

pentru orice om prima țară este patria sa
Ce înseamnă a trăi ca maghiar?

jurnalul maturizării europene

În scrisoarea XX (Paris 1841), I.C. Drăgușanu susținea: «Dacă vei fi fost la Roma, trăiește cum trăiesc romanii. Dacă vei fi fost în altă parte, trăiește ca acolo». În epistola XXXI (1843) prelua un motto sugestiv din Goethe: « „Un om ales nu-și poate datora formația unui cerc îngust. La aceasta trebuie să contribuie atât străinătatea, cât și patria sa”: (...) În Europa, după cum a zis un istoric, aristocrația există odată în firea oamenilor și e indistructibilă, căci educațiunea, limba și toate monumentele ne-o țin vie înaintea ochilor. Ca să schimbăm lumea, ar trebui să începem de la republica lui Platon, tăind firul trecutului cu totul». Motto-ul epistolei XXXIV (1844) este inspirat de un american: „Pour tout homme le premier pays c'est sa patrie, le second c'est la France” („pentru orice om prima țară este patria sa: a doua este Franța”). Refuzând să practice comerțul, deși convins că putea să se îmbogățească, el argumentează: „mi-a repugnat însă a mă face discipolul lui Mercur, căci după ideea mea negoțul e mai mult sau mai puțin un furt privilegiat în anumite locuri”. Meditând la viitor el filozofează afirmând că „Fiecare este făuritorul propriului său destin”; câteva epistole având motto-uri inspirate din filozofia existențială: „Timpul trece și nu se mai întoarce la noi. Și nu face să-l regreți apoi” (epistola XXVII); „Timpurile se schimbă și noi cu ele” (București, mai 1839 epistola XI); „De unde venim nu se știe; Încotro mergem, se știe oare?”. Aflat la Londra (în noiembrie 1843) trimitea epistola XXXIII, cu următorul motto preluat din Schiller: „De trei feluri este pasul vremii; Zăbovind se îndreaptă către noi viitorul. Ca fulgerul trece ziua de azi, Veșnic mut rămâne trecutul.”

Criticul Mihai Zamfir consideră că lucrarea „Peregrinul transilvan” este un jurnal al maturizării europene - o experiență captivantă de cunoaștere europeană, într-un limbaj care “atinge involuntar geniul”- I.C.Drăgușanu surprinzând extrem de clar calitățile și defectele europenilor: «Pe francezi și pe englezi, popoarele cele mai mult admirate, el îi vede preluând calitățile grecilor și ale romanilor din Antichitate; pe italieni îi prețuiește pentru iubirea lor de artă, dar îi consideră superficiali și escroci; de ruși îi este milă, deoarece n-a văzut niciodată un popor mai bun și mai blând supus unui despotism mai nemilos.»

În „Cronica” Tribunei nr. 150 (18/30 octombrie 1884) se consemna: «Înmormântarea fostului căpitan al districtului Făgărașului, Ioan Codru-Drăgușanu a avut loc ieri după amiază la 3 oare. Participarea la ultima onoare, dată unui veteran vrednic al inteligenței române conducătoare, a dovedit simpatia, de care s’a bucurat defunctul la conașionalii săi. Fie-i țărîna ușoară!» Cine se gândea, atunci, că satul Drăguș va deveni cel mai studiat sat din România? Știați că aici a fost făcut primul film sociologic din lume, datorită activității echipei coordonate de prof. Dimitrie Gusti (1929)?

Câți sibieni trecând pe lângă mormântul lui Ion Codru Drăgușanu, în cimitirul “Bisericii din Groapă, rememorează locul pe care acesta l-ar merita acesta în istoria literaturii turistice românești? Cine mai știe, astăzi, că revoluționarul pașoptist Ion Codru Drăgușanu (n. 1818, la Drăguș, Comitatul Făgăraș, Marele Principat al Transilvaniei – d. 1884, Sibiu, Imperiu Austro-Ungar) a fost bunicul - pe linie maternă - al deputatului tribunist Ioan Rațiu?

În prefața lucrării „Peregrinul transilvan”, editorul nota: „Națiunea română e lipsită de literatură turistică, ca și de altă specie...”, situație constată și reclamată, și astăzi, de toți actorii din turismul românesc.

Lecturați “Peregrinul transilvan”, - “una dintre cele mai interesante, mai bogate în idei, în fantezie, în puncte de vedere originale, al cărui pătrunzător spirit de observație, unit cu zbenzguiri romantice și cu apucături ironice de care nu e capabil oricine, îi asigură un loc onorabil în literatura noastră mai veche” – scria Nicolae Iorga.

Invitația de a cunoaște Ungaria, și pe unguri, o lansa chiar I. C. Drăgușanu: «Seamănă Ungaria și într-aceea cu România, că deși e adevărat țară avută în toate, locuitorii, cum zice proverbul: „Tot țiganul își laudă ciocanul”, îi înalță meritele peste măsură. Zic românii că cine gustă apa Dîmboviței nu se mai duce; zic și ungurii că, afară de Ungaria, nu e trai, și, dacă e, nu e așa bun. (trad din lat: „Extra Hungariam non est vita, Si est vita, non est ita”). Aceasta vine de acolo că în aceste țări aleargă lăturile tuturor națiunilor din lume, fiind ele deșerte, apoi aceleași lături devin spuma populației în ele și le sug grăsimea, căci nu în deșert se zice „Bună țară, rea tocmeală”. Așa, spre exemplu, toți bărbierii franci sunt profesori în București și câți șarlatani, doctori în medicină, ce storc galbenii boierilor, numai pentru că știu minți bine franceze (...). În Ungaria poți vorbi din rărunchi în contra guvernului, întocmai ca și în București. Altceva e a scrie în ziare publice, căci acestea-s supuse unei cenzuri foarte aspre. Aflai că magnații maghiari, ca și boierii români, merg de-și risipesc averea în țări străine, dară nu prea le e iertat a cerceta Parisul, ca boierii noștri, nici a-și face studiile la universitățile liberale germane. Maghiarul e, în grad mare, superb, îngîmfat, prin nobilitate și disprețuiește negoțul și industria, nu mai puțin ca științele practice (...)

Viața lui e politica, șicana judiciară și economia rurală. Aceasta din urmă însă o deprinde după datele primitive neglijând îmbunătățirile din țările străine înaintate. Deși în toate aceste privințe maghiarii seamănă bine cu boierii noștri, ei, totuși, de curînd, parcă făcură un pas mare spre înaintare și au de cuget să se scuture de datinile evului mediu, ce, și așa, au trecut departe marginile timpului. Impulsul progresului l-a dat în Ungaria contele Ștefan Széchenyi (notă editor 1791-1860, conte, literat, om politic, un Mecena al culturii țării sale, ceea ce i-a adus numirea de „cel mai mare maghiar”), un magnat ce făcu călătorii în țările cele mai culte și învață a prețui lucrurile altminteri ca compatrioții săi. Széchenyi a conlucrat la înființarea societății de navigațiune cu vapor pe Dunăre, care aduce țării imense foloase. El fu cel mai puternic luptător pentru introducerea limbii moderne în administratură și justiție, în locul celei latine, cu care era peste puțină a propăși. Nu numai cuvîntul, ci cu șaiszeci de mii de florini convenționali populariză ideea înființării unei academii științifice naționale maghiare și, cu cel din urmă argument, cîștigă toată aristocrația, nu numai fudulă, dar și avută și generoasă, în toată țara.»

Știați că, în fiecare an, ungurii au trei sărbători naționale: 15 martie, 20 august și 23 octombrie?. Anual, în 15 martie se aniversează revoluția de la 1848-1849 (inclusiv fondarea parlamentului modern al Ungariei); în ziua de 20 august este sărbătorit Sfântul Rege Ștefan I (întemeietorul Regatului Ungariei) iar în 23 octombrie se comemorează Revoluția din 1956. Toate cele trei sărbători sunt respectate, ziua de 20 august fiind considerată Ziua Națională a Ungariei, dată care amintește de creștinarea poporului maghiar (timp de aproape un secol) și de apariția primei episcopii.

Istoria poporului ungar este învăluită în multe mistere, miturile, legendele și poveștile împletindu-se cu faptele reale. După înăbușirea revoluției de la 1956, istoricul Tibor Déry răspundea la întrebarea:

«Ce înseamnă a trăi ca maghiar? Înseamnă a glumi și a dansa pe deasupra catastrofelor»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-x-ce-inseamna-a-trai-ca-maghiar-aristocratia-fudula-avuta-si-generoasa-szechenyi-mecena-culturii-maghiare-patria-prima-tara-133172.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the website Tribuna.ro. The browser's address bar shows the URL: www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-x-ce-inseamna-a-trai-ca-maghiar-aristocratia-fudula-avuta-si-generoasa-szechenyi-mecena-culturii-maghiare-patria-prima-tara-133172.html. The website header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a red navigation bar with menu items: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title: "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (X): Ce înseamnă a trăi ca maghiar?- Aristocrația fudulă...avută și generoasă-Széchenyi mecena culturii maghiare - Patria, prima țară!". The author's name, Marius HALMAGHI, is listed below the title. The article's publication date and time are 04.03.2018 23:00. It shows 110 views and 0 comments. There are social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and a generic share button. A search bar is visible at the bottom right of the article content.